

I./1. fejezet: Orvosi alapkompenciák

A fejezet célja, hogy világossá váljon a diákok számára, hogy az egyes orvosi kompetenciák milyen kapcsolatban állnak a pszichoterápiás beavatkozásokkal. Kompetencia azt jelenti, hogy képesek vagyunk végrehajtani egy feladatot.

Jelen fejezetben hat alap orvosi kompetenciát különítünk el, és mindegyik esetében bemutatjuk, hogy a pszichoterápiás tevékenységgel, ismeretekkel milyen kapcsolatban áll.

Kulcsszavak:

Hat orvosi alapkompencia:

I./1.1.: Orvosi ismeretek

I./1.2.: Beteg gondozás

I./1.3.: Gyakorlat alapú tanulás és fejlődés

I./1.4.: Ellátási rendszerekre épülő gyakorlat

I./1.5.: Szakmaiság

I./1.6.: Társas és kommunikációs készségek

I./1.7.: Kulturális kompetencia

Sorolja fel a hét alapkompenciát!

Irodalom:

Accreditation Council for Graduate Medical Education Web site. Available at: <http://www.acgme.org>.

EPSTEIN RM, HUNDERT EM: Defining and assessing professional competence. *JAMA* 2002; 287:226-235.

LEACH DC: Competence Is a Habit. *JAMA* 2002; 287:243-244.

SUE S, ZANE N, HALL GCN, BERGER LK: The case for cultural competency in psychotherapeutic interventions *Annual Review of Psychology* 2009; 60:525-48.

I./1.1. Orvosi ismeretek

Az orvosnak ismernie kell a biomedikális, klinikai orvostudomány, az epidemiológia, és a magatartástudomány elfogadott ismereteit és képesnek kell lennie azokat a betegellátásban alkalmazni.

Ismernie kell az adott szakterületen fellépő problémák **hatékony pszichoterápiás** kezelési módszereit, illetve az általános orvosi munkához szükséges **alapszichoterápiás technikákat**, és azok gyakorlati alkalmazását.

I./1.2. Beteg gondozás

Az orvosnak képesnek kell lennie a megfelelő beteggondozásra, amely az egészségügyi problémák együtt érző, megfelelő és hatékony kezeléséből és az egészség elősegítéséből áll.

Az orvostól elvárható, hogy:

hatékonyan kommunikáljon, és gondoskodó, tiszteletteljes viselkedést mutasson, mikor a betegekkel és családjukkal kapcsolatba kerül.

lényeges és pontos információt gyűjtsön betegeiről.

terápiás és diagnosztikai döntést hozzon a páciens információi és **preferenciái**, a korszerű tudományos bizonyítékok, és a klinikai ítélete alapján.

kezelési tervet alakítson ki, és hajtson végre

tanáccsal lássa el és oktassa a beteget és hozzátartozóit

információtechnológiai eszközöket használjon a kezelésre vonatkozó döntéseiben és a **betegek oktatásában.**

minden orvosi és invazív tevékenységet kompetensen hajtson végre.

egészség fenntartását és egészségügyi problémák kialakulásának megelőzését elősegítő szolgáltatások nyújtása.

egészségügyi dolgozókkal és akár más szakterület képviselőivel képes legyen együttműködni, a munkatársakkal vagy a munkatársak között felmerülő **konfliktusokat kompetensen legyen képes kezelni.**

A beteggondozás kompetenciái között a hatékony kommunikáció, a gondoskodó elkötelezett viselkedés, a betegnek a kezeléssel kapcsolatos preferenciáinak feltárása, az egészség fenntartását elősegítő együttműködő magatartás elősegítése, valamint a családdal való hatékony kommunikáció, mind a pszichoterápiás tevékenység körébe tartozik. Pszichoterápiás készségek birtokában az orvos ezeket hatékonyabban képes végrehajtani, különösen akkor, ha olyan betegről van szó, akinek a betegség okozta stressz lelki gondokat okozott, vagy eleve lelki panaszoktól szenvedve vált beteggé.

I./1.3. Gyakorlat alapú tanulás és fejlődés

Az orvosoknak képesnek kell lenni saját betegellátási gyakorlatának értékelésére, felülvizsgálatára és szükség szerinti módosítására. Képesnek kell lennie az újabb tudományos bizonyítékok megítélésére és felhasználására betegellátási gyakorlatának fejlesztése céljából.

Az orvosoktól elvárható, hogy:

Gyakorlatuk tapasztalatait elemezni tudják és gyakorlatukat javító tevékenységeket hajtsanak végre egy rendszerezett módszertan alapján.

Saját beteg populációjukról szerezzenek információkat

Betegeik egészségügyi problémáihoz kapcsolódó tudományos bizonyítékokat képesek legyenek fellelni, értékelni, és a bizonyítékokat asszimilálni munkájukba.

A vizsgálati elrendezésre, statisztikai módszerekre vonatkozó ismereteiket használják fel a diagnosztikai és terápiás hatékonyságra vonatkozó tudományos eredmények értékelésénél.

Az információ technológia eszközeit használva friss orvosi információkhoz jusson, és saját képzését elősegítse.

Munkatársai tanulását segítse elő

Az egyes szakterületek speciális orvosi beavatkozásainak rohamos fejlődése mellett az adott területre jellemző speciális pszichoterápiás beavatkozást igénylő problémák kezelésének a módszertana is fejlődik. Az adott szakterület betegségeinek lefolyását, a kezeléssel való együttműködést, a kezeléssel járó stresszt csökkentését elősegítő beavatkozások hatásának a kutatása is rohamosan fejlődik, mely eredmények ismerete és az új pszichoterápiás készségek elsajátítása a gyakorlatalapú fejlődés kompetenciájának fontos része.

I./1.4. Ellátási rendszerekre épülő gyakorlat

Orvosnak képesnek kell lenni az egészségügyi ellátás tágabb kontextusában is tájékozódni és a különféle típusú ellátási rendszerekkel kapcsolatot tartani betegek komplex ellátása érdekében. Ismerni kell azokat az ellátási rendszereket, ahol speciális szakértelmet igénylő esetek pszichoterápiáját végzik.

A szakpszichoterápiát igénylő probléma megfelelő szintű megfogalmazása az alapja a pszichoterapeuta kollégákkal való sikeres együttműködésnek.

I./1.5. Szakmaiság

Az orvosoknak szakmai felelősséggel, az etikai elvekhez ragaszkodva, és a különféle eltérő betegpopuláció iránti érzékenységgel kell végeznie a munkáját.

Elvárható az orvosoktól, hogy:

Tisztelettel bánjanak betegeikkel, együttérzést fejezzenek ki irányukban

Az etikai elvek iránti elkötelezettségüket kifejezzék

A páciens kulturális háttére, kora, neme és hátrányos helyzete iránt érzékenységet mutassanak.

I./1.6. Társas és kommunikációs készségek

Az orvosoknak képesnek kell lenni arra, hogy társas és kommunikációs készségeik birtokában hatékony információ cserét bonyolítsanak és csapatmunkára legyenek képesek a betegekkel, a betegek családjával, valamint kollégáikkal illetve más szakmák képviselőivel.

Elvárható az orvosoktól, hogy:

Terápiás és etikai szempontból megfelelő kapcsolatot alakítson ki és tartson fenn a betegekkel.

Hatékony készségei legyenek a betegek meghallgatására, képes legyen megfelelő információt szerezni. Képes legyen a beteg kezeléssel kapcsolatos döntéseit elősegítő információk nyújtására.

Hatékonyan tudjon dolgozni másokkal, mint az egészségügyi munkaközösség, vagy más szakmai közösség tagja vagy vezetője.

A felsorolt feladatok kapcsolati részét sok esetben az orvosok ösztönösen, a családból, korábbi kapcsolataiból hozott készségeiket felhasználva oldják meg, több-kevesebb sikerrel. A képzés során azokat az alap pszichoterápiás készségeket oktadjuk, amelyek szükségesek a fenti feladatok színvonalas ellátáshoz.

I./1.7. Kulturális kompetencia

Az orvosok saját kulturális háttérétől eltérő kultúrához tartozó betegek ellátásában is kompetensen illetve a beteg kulturális különbségeit figyelembe véve, azokat tiszteletben tartva kell, hogy eljárjon. Ez különösen fontossá válik, amikor a kezeléssel való együttműködés zavarait kell orvosolni.

A kulturális kompetencia három fő komponensét szokták elkülöníteni:

Kulturális tudatosság és hiedelmek: Az orvos tisztában van a saját értékeivel és értékrendjéből származó korlátaival, és azzal, hogy ezek hogyan befolyásolhatják a beteg, a beteg problémái, és a terápiás kapcsolat megfelelő megértését.

Kulturális ismeretek: Az orvos ismeri a beteg kultúráját, világnézetét, és az orvos-beteg kapcsolatra vonatkozó elvárásait.

Kulturális készségek: Az orvos képes kulturálisan érzékeny és odaillo módon végezni a beavatkozásait.

Irodalom

SUE S, ZANE N, HALL GCN, BERGER LK: The case for cultural competency in psychotherapeutic interventions Annual Review of Psychology 2009; 60:525–48.

Összefoglalás:

Az orvosi pszichoterápiás képzés célja, hogy az orvosi munka során felmerülő, pszichoterápiás beavatkozást, vagy pszichoterápiás hozzáállást igénylő feladatokat képesek legyenek felismerni, konceptualizálni.

Tisztába legyenek alapvető pszichoterápiás technikákkal, amelyek egy részét képesek legyenek végrehajtani.

Amennyiben szakpszichoterápiás beavatkozást igényel egy probléma képesek legyenek megfelelő szakmai segítséget kérni pszichiáterektől, klinikai szakpszichológusoktól.